

ነጻን ፍትሐውን ሓሳብ፡ ንህግደፍ ዘይምሕር ቀዛሬ ሕማምን ደምሳሲ ሚሳይልንዮ።

ውልቀ መላኺ ስርዓት ህግደፍ ኣብ 1996 ዓ.ም ብፍላጥ ድዩ ብዘይፍላጥ ነጻ ፕሬስ ክህሉ ምስ ፈቐደ፡ ኣብ ኤርትራ ብዘይ ወግል ሕደር ጋዜጣታት ክሕተም ተሓቲሙ ናብ ህዝቢ ክዝርጋሕ ጀሚሩ። በዚ ኣጋጣሚ ሰቲት፣ ቀስተ ደመና፣ ኣድማስ፣ መቐጻጸሕ ... ወዘተ ዝኣርእስቶም ጋዜጣታት ሓደ ድሕሪ ሓደ ክወጽኡን ቀልቢ ኣንብብቲ ክማርኹን ተራእዮም። ስለምንታይሲ ነጻ ፕሬስ ሓደ መግለጺ ነጻ ሓሳብዮ። ነጻ ፕሬስ ምንጪ ሓበሬታዮ። ነጻ ፕሬስ ኣእምሮ ደቂ-ሰባት ዝስሕል መሳርሒዮ።

ስለዚ ከኣ ኣብቲ ነጻ ፕሬስ ንሓጺር ግዜ ተቐልቂልሉ ዝነበረ ወቕቲ፡ ጋዜጠኛታት፡ ጸሓፍቲ፡ ገጠምቲ፡ ተረኽቲ በብዓቕሞም ኣበርክቶ ይገብሩ ብምንባሮም ናይ ዜጋታት ሆራይዘን ክግቢ ክስፍሕ ኣረኣእያ ክግሙቕ ጀሚሩ ኔይሩዮ። ብዘይ ቃልዓለም ከኣ እተን ጋዜጣታት ብዜጋታት ቅቡላትዮ ኔይረን።

ውልቀ መላኺ ስርዓት ኢሳያስ ብባህሪኡ ዓፋኒዮ። ዝተበሃልካዮ ግበር ምበር ሓሲብካ ግበር ዝብል መትከል ኣይነበሮን። ሕጂውን የብሉን። ኣብ 1996 ነጻ ፕሬስ ብፍላጥ ድዩ ብዘይፍላጥ ፈቐዱ ዘበለኒ ድማ ካብ ፖለቲካዊ ባህሪኡን ግብራዊ ተመክሮኡን ተበጊሶዮ። ንሱ ፈቐዱ፡ ወነንቲ ነጻ ፕሬስ ፍቓድ ኣይውጹአም። ጋዜጠኛታት ተቐጻጽሮም። ኣይሓመቑን ኣሎ ዝበሃል ሓቕታት ብሞያዊ ብስለት ብድፍረት ነቲ ብጻምእ ሓበሬታ ዝሰቐ ዝነበረ ህዝቢ እንካ ኣንብብ ሓቂ ፍለጥሞ ዝግበር ግበር ኢለሞ።

ኣብ ሓጺር ግዜ ድማ ነቲ ውልቀ መላኺ ኣሰንቢድዎ። እቲ ነጻ ፕሬስ ክህሉ ዝፈቐደ ቅነዕ ክንሱ ጌጋ ከም ዝፈጸመ ኣጉህይዎ። ኣጣሲሰዎ። ምኽንያቱ ንሱ ዝህቦ መምርሒ፡ መጠንቀቕታ፡ መብጻጻ፡ ፈሽራ፡ ጃህራ ካብ ምዝርጋሕ ወጻኢ ካልእ ትሕዝቶ ዘይነበራ ወዳሲት ሓዳስ ኤርትራ ለሚዱ ስለ ዝጸንሑ፡ በተን ዝተጠቐሳ ጋዜጣታት ሓቂ ክዝራእ፡ ሰበስልጣናት ክንቀፉ፡ ምድንጋራት ክቃላዕ ስለ ዝጀመረ ዘይሓሰቦ ዱብ ቦላ ኮይንዎ። ብዘይካ ዘይተሰርሐ ተሰሪሑ፡ ዘይተግመ ተግሚሙ፡ ህዝቢ ዘየመስገነ ክንሱ ኣመስጊኑ፡ ካብ ምባል ሓሊፋ ሓቂ ዘይወጽኦ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ በንብብቲ ተፈንፊና፡ ተኻሚባ። ዝነበራ ተቐባልነት ለሚሱ።

ገለ ኤርትራውያን ነጻ ፕሬስ ዝፈቐደሉ ምኽንያት ብዘይፍላጥ ዘይኮነ ብፍላጥዮ ይብሉ። ኣብ 90ታት ብልሳኑ ህዝባዊ ክመስል ይፍትን ስለ ዝነበረ፡ ክሳብ ምስዞም ጉግ ማንጉግ ኣፍሪቃውያን ዘይኮነ ምስተን ዝምዕባላ ሃገራት ኢና ንወዳደር፡ ኣብ ሓጺር ግዜ ሲንጋፖር ክንክውን ኢና .. ወዘተ ብመብጻጻ ዝሸቐበበ ኣጉል ፕሮፖጋንዳ ይነዝሕ ስለ ዝነበረ፡ ኮነ ኢሉ ብመደብ ክግልገለለን ኢሉ ዝገበሮዮ ይብሉ። እንተኾነ ውጽኢቱ ካብ ትጽቢቱ ወጻኢ ኣንጻሩ ኮይንን ስለ ዝተረኽባ፡ ህዝቢ ከንብብ፡ ክጽሕፍ፡ ክካታዕ ስለ ዝጀመረ ብሓቂ ሰንቢዱ። ናብይ ከየበለ ዝለኣኹ፡ ስለምንታይ ከይበለ ዝፍጽም ድፉን ኣእምሮ ምበር፡ ብፍልጠት ዝድግፍ፡ ብፍልጠት ድማ ዝቃወም ህዝቢ ክህሉ ስለ ዘይደለየ ማለት ከምኡ ዓይነት ኣወንታዊ ኣተሓሳስባ ባህሪኡ ስለ ዘይፈቐደሉ ውጽኢት ፕሬስ ኣብ ህዝቢ ተቐባልነት ምርካቡ ኣብ ክንዲ ዝሕጎስ ጉህዮ። ኣብ ክንዲ ዝደፍር ፈሪሑ።

ነጻ ሓሳብን መግለጺ ነጻ ሓሳብ ዝኾነ ፕሬስን ካልኣት መራኸቢ ብዙሓንን ንጉጅለ ኢሳያስ ከም ሓያል ቀዝሑ ስለ ዘንቀጥቐጡ፡ ከም ቀዛሬ ሕማምን፡ ምሕረት ኣልቦ ደምሳሲ ሚሳይልን ስለ ዝሪኦን፡ ብስውኣትን ልኡላውነትን ሃገርን እናገግረ ነተን ፍቕሪ ሃገር፡ ሓድነት፡ ደሞክራሲያዊ ኣተሓሳስባ ..ወዘተ ዝዘርኦ ዝኹስኩሳ፡ ኮታ ኣብ ዜጋታት ኣወንታዊ ሓሳባት ዘስርጸ ዝነበራ ጋዜጣታትን ጋዜጠኛታትን ያላ እስርዎም ዓሽግዎን ኢሉ ለኩትወን።

እዚ ጉጅለ ኣብዚ ነዊሕ ናይ ገባራይ ሓዳጋይነት ናይ ስልጣን ዕምሩ ኣብ ልዕሊ ዜጋታት ዘይፈጸሞ ዓይነት ገበናት የለን። ካብ መጀመርያ 70ታት ክሳብ ዚ ንርከበሉ መድረኽ፡ ናይ ብዙሓት ህይወት ኣጥፊኡ፡ ናይ

ብዙሐት አካላውን ስነ-አእምሮአውን ጉድኣት አብጺሑዋል። ነዚ ዝፈልጥዎ ግን ውሑዳትዮም። እቲ ዝበዝሕ ንሱን መጋበርያታቱን ብዝነዝሕዎ ፕሮፖጋንዳ ብንጽገኡን ጀግንነቱን ምበር፣ ብፋሽሽታዊ ተግባሩን አምስሉ ልሳኑን ይፈልጦ አይነበረን። ኣብ ተራ ሃገራውነት ዝብል አስካሪ ጎስጓስ ተሓቢኡዎ ዝኸይድ ነይሩ። ነዚ ከምዚ ዓይነት ፍቱን መድሓኒት ከአ ነጻ ህላወ መራኸቢ ብዙሓን (ነጻ ፕሬስ)ዮ። ኣብ ሓጺር ግዜ ተራእዮን ብአሳቃቂ ኩነታት ዝጠፍአ ነጻ ጋዜጣን አዳለውተንን ጎርጉረን ጎራጊረን ዘውጸአኦ ሓቅታት ድማ እቲ ብተግባር ዝተራእዮዮ።

እነሆ ድማ ካብ 2001 ንነጀው ህዝቢ ኤርትራ ከም ህዝቢ ብዘይካ ፈንፊኑ ዝገደፈን መቐናጀዊት ምልኪ ዝኸነት ሓዳስ ኤርትራ፣ ሬድዮን ቴሌቪዥንን ካልእ ፍርያት ነጻ ፕሬስ ካብ ዝሕረሞ አስታት 18 ኮይኑ። ነጻ ፕሬስ ምዕጻው ማለት ነጻ ሓሳብ ምዕጻው ማለትዮ። ህዝቢ ከም ህዝቢ ሓሳቡ ከየስምዕን ሓሳብ ካልኣት ከይሰምዕን ትም ሕትም ኮይኑ። ስለዚ ኢሳያስን አምለኸቱን ቀተልቲ ሰብ ጥራሕ ዘይኮይኑ ቀተልቲ ሓሳብውን እዮም። ሓድሽ ሓሳብ ዝፍልፍለሉ መንገዲ ብምዕጻው ነጻ ሓሳብ ከይህሉን ከይምዕብልን ብምዕፋን ሰብ ብአካሉ እናሃለወ፣ ከምዘይሓሰብ ከምዘይዛረብ፣ ብዛዕባ ህዝብን ሃገርን ክሓሰቡን ክዛረቡን ዘለዎም ካልኣት ምበር ነዓይ ዝምልከት አይኮነን ዝብል ለዋህ ግን ከአ ቀታሊ አተሓሳስባ ከስርጽ ፈቲኑ።

ከምዚ ምግባር አይኮነን መንግስቲ ኮይንካ ህዝቢ ይመርሕ አለኹ እናበልካ ጥዑይ አእምሮ ዘለዎ ውልቀ ሰብ ውን ይግበሮ ኢልካ ዘይትጽበዮዮ። መቸም ንአፍ ክጥም ምበር ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ትማሊ ኮነ፣ ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ሎሚ እቲ ውድብ ኢሳያስዮ። ትካላዊ ሓባራዊ አሰራርሓ ትማኢ አይነበረን። ሎሚውን የለን። ብጸቢብ ሃገራዊ ስምዒት ዝተነድቀ አድናቂ ኢሳያስን ኣብ ተራ ጽልኢ ዝተመሰረተ ስምዒት ጥራሕዮ ኔይሩ። ነጻ ሓሳብን ነጻ ፕሬስን ዘይብሉ ፖለቲካዊ ቃልሲ ውጽኢቱ እንታይ ክኸውን ከም ዝኸእል ድማ እዚ ሕጂ ንርከበሉ ዘሎና ኩነታት ምስክርዮ።

ካብ ሚልካና ፍሪ

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 07-09-2019